

TERMÍN: 21.12.2020

xx20237xx
Recenzia C
Imrich Jakab
ijakab@ukf.sk

Prosím nezasahujte do tejto tabuľky

RECENZENT/KA (meno a priezvisko, pozícia, inštitúcia): **Imrich Jakab**NÁZOV MATERIÁLU: **Čo vás v tej škola učia**TYP VÝSTUPU*[1]: **Analýza**

(pri spoločných výstupoch uviesť aj typy individuálnych vkladov):

ANALYTICKÝ ÚTVAR, REZORT: **Ministerstvo životného prostredia SR - Inštitút environmentálnej politiky**AUTORI/KY: **Marianna Bodáčzová, Marek Engel;**

SPOLUAUTORI/KY: Ministerstvo školstva, vedy, výskum a športu SR - Inštitút vzdelávacej politiky - Matej Sedláček - 1 bod; - - ; - - ; - -

RECENZNÝ FORMÁT*[2]: **2****PRIPOMIENKY:**

P.č	Pripomienka sa vzťahuje k (strana, odsek):	Text pripomienky*[3]	Odôvodnenie pripomienky	Vysporiadanie sa s pripomienkou*[4]
1	6,1	V materiály sa píše „ <i>Environmentálna výchova sa môže realizovať vo forme samostatného predmetu, prierezovej témy alebo projektu či kurzu, pričom prevláda podoba prierezovej témy.</i> “ Nie je to úplne korektné. Viem ako ste to mysleli a dáva mi to	Podľa Štátneho vzdelávacieho programu (ŠVP) z roku 2008 ako aj podľa jeho poslednej inovácie (2015) sa na školách výučba realizuje prostredníctvom vzdelávacích oblastí a prierezových tém. Pričom Environmentálna výchova (EV) je prierezová téma, ktorá sa podľa ŠVP: „môže realizovať ako súčasť učebného obsahu	Akceptované. Spresizované v zmysle pripomienky.

		logiku, ale zadefinované je to inak.	vyučovacích predmetov alebo prostredníctvom samostatných projektov, seminárov, vyučovacích blokov, kurzov a pod. Súčasne prierezové témy môžu tvoriť samostatný vyučovací predmet z rámca voliteľných (dostupných) hodín. Preto nemôžeme vyhlásiť: „Prevláda podoba prierezovej témy.“ Keďže aj samostatný predmet aj implementácia v iných predmetoch sa stále dotýka prierezovej témy	
2	6,1	V materiály sa píše: „Oproti bežným predmetom v prípade prierezovej témy absentuje jasné vymedzenie štandardov.“ pritom v roku 2019 pripravil ŠPÚ (v spolupráci so skupinkou externých expertov) štandardy pre voliteľný predmet EV na prvom i druhom stupni ZŠ.	Z toho vyplýva že v prípade ak prierezová téma EV sa realizuje formou samostatného predmetu, učiteľ má k dispozícii štandardy. Tu je možné nájsť štandardy pre druhý stupeň: https://www.statpedu.sk/files/sk/metodicky-portal/volitelne-predmety/lorem-ispum-dolor/env_2st.pdf	Akceptované. Formulácia upravená v zmysle pripomienky.
3	6,4	V materiály sa píše: „Aktualizovaný tematický obsah sprostredkovaný podnetnými metódami bude lepšie prepojený s každodenným životom a žiaci si budú uvedomovať komplexné súvislosti.“ Táto skutočnosť sa už odrazila vo vyššie spomínaných	Súhlasím s materiálom že praktická realizácia EV na SR nefunguje, ale teoretický základ je mierne podložený aj v ŠVP a lepšie v spomínaných štandardoch: „Environmentálna výchova sa ako prierezová téma prelína všetkými	Akceptované. Formulácia upravená v zmysle pripomienky.

		<p>vzdelávacích štandardoch. Podobne je to na teoretickej úrovni pekne napísané aj v štátnom vzdelávacom programe.</p>	<p><i>predmetmi. Umožňuje žiakom získať vedomosti, zručnosti, postoje a návyky k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia, ktoré sú dôležité pre trvalo udržateľný život na Zemi. Vedie ich na veku primeranej úrovni ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov človeka, organizmov a životného prostredia, ku každodennému proenvironmentálnemu správaniu.</i></p> <p><i>„Stanovený štandard môže učiteľ tvorivo modifikovať v rámci školského vzdelávacieho programu</i></p> <p><i>v závislosti od zvoleného ročníka, potrieb a záujmu žiakov, učiteľov, regiónu a podobne. Je koncipovaný tak, že vytvára priestor, ktorý</i></p> <p><i>umožňuje žiakom v bezprostrednom kontakte s prírodou manipulovať s konkrétnymi predmetmi, pozorovať javy, vykonávať jednoduché</i></p> <p><i>experimenty, vzájomne diskutovať a riešiť praktické problémy.“</i></p>	
4	6,6	<p>V materiály sa píše: „<i>Systém vzdelávania učiteľov neuspokojuje požiadavky pre plošné zavádzanie samostatného predmetu, ale ani pre realizáciu prierezovej témy.</i>“, čo je na</p>	<p>Súhlasím s týmto tvrdením, nakoľko sa stotožňujem s myšlienkou mať samostatný predmet EV aj mimo prierezovej témy, ale asi to nebolo myslené v tomto kontexte.</p>	<p>Akceptované.</p> <p>Formulácia upravená podľa mieneného kontextu.</p>

		základe vyšších pripomienok nie úplne správna formulácia		
5	6,6	Minimum by malo obsahovať aj obsahovú stránku (obsah environmentálneho vzdelávania či výchovy – vedomosti zručnosti, návyky....) a nielen procesálnu (metódy, aktivity) dobrá prax je fajn, nakoľko vie pomôcť aj obsahu aj forme.	Učitelia sú stratený rovnako v obsahu vzdelávania (čo učiť?) ako vo forme vzdelávania (ako učiť?). Väčšina z nich neštudovala ekológiu, environmentalistiku, ani environmentálnu výchovu a preto potrebujú najprv riešiť čo učiť a potom ako učiť. Inak nebudú vedieť naformulovať ani výchovno-vzdelávacie ciele.	Akceptované. Odsek doplnený o obsahový rozmer.
6	13,1	Spomínaná „forma prierezovej témy“ je znova chápaná ako implementácia EV do vyučovacieho procesu iných učebných predmetov	Na základe pripomienky s P.č. 1	Akceptované. Formulácia prispôsobená kontextu.
7	13,1	V materiály sa píše: „ <i>environmentálne zamerané výkonové štandardy</i> “ je to nepresná terminológia.	Máme vzdelávacie štandardy a tie sa delia na obsahové a výkonové. Takže buď by som použil „ <i>vzdelávacie štandardy</i> “ alebo „ <i>obsahové a výkonové štandardy</i> “.	Akceptované. Odsek doplnený v zmysle pripomienky.
8	16,3	„ <i>V kontrolovaných školách prevláda realizácia environmentálnej výchovy vo forme prierezovej témy.</i> “ Znova trochu nevhodne nazvaná forma	Na základe pripomienky s P.č. 1	Akceptované. Formulácia upresnená v zmysle pripomienky

9	17,3	<p>„Štandardy sú ale definované pre samostatné predmety a v prípade prierezových tém absentujú. Chýba teda zadefinovanie kompetencií, ktoré by si mali žiaci osvojiť.“</p> <p>Áno absentujú, ale prierezová téma EV má svoje štandardy pre prípad jej realizácie formou samostatného predmetu.</p>	Na základe pripomienky s P.č. 2	<p>Akceptované.</p> <p>Preformulované v súlade s pripomienkou.</p>
10	20,3,5	<p>K <i>“Učiteľom, ktorí vyštudovali environmentálnu výchovu“</i> by som doplnil, aj <i>„Učiteľov ktorí vyštudovali ekológiu, environmentalistiku a environmentálnu výchovu“</i></p>	<p>Na FPV UKF v Nitre je vyše 20 rokov akreditovaný učiteľský študijný program Ekológia (obsahovo sa však dotýka rovnako environmentalistiky a environmentálnej výchovy. Ekológia je len názov, ktorý bol daný v čase keď sa predmet ekológia vyučoval na SOŠ a SOU) a rovnako študijný jednodborový program pre neučiteľov s názvom Environmentalistika (aktuálne Aplikovaná environmentalistika) . Mnohý absolventi si však porobia Doplnkové pedagogické štúdium, a skončia ako učitelia.</p>	<p>Akceptované.</p> <p>Formulácia bola prispôbená dostupným akreditovaným študijným programom.</p>

CELKOVÉ HODNOTENIE (recenzent/ka vyplní túto časť po vysporiadaní sa s pripomienkami analytickou jednotkou):

Predložené materiály sú vypracované dôkladne a precízne. Prekvapilo ma, koľko materiálov najmä v oblasti pedagogického výskumu našli autori vo vzťahu k environmentalistike. Vyššie spomenuté pripomienky neriešia závažné obsahové chyby, sú iba drobným upresnením terminológie.

Prajem environmentálnej výchove mnoho takýchto materiálov, ktoré majú ambíciu posunúť jej praktickú realizáciu na Slovensku do nových dimenzií.

[1] Výber medzi: 1. analýza (komplexný analytický materiál s návrhmi konkrétnych systémových opatrení); 2. komentár (rozsahovo menší analytický materiál venujúci sa konkrétnemu čiastkovému problému); 3. manuál (metodické usmernenie vyplývajúce z potreby zjednotenia procesov a postupov v konkrétnej oblasti).

[2] Formát 1 pre komentár/manuál (2 recenzenti bez povinného odborného workshopu); Formát 2 pre analýzu (3 recenzenti a povinný odborný workshop).

[3] Do tabuľky značiť pripomienky zásadného metodologického a obsahového charakteru (nie štylistické či gramatické opravy).

[4] Vyplní analytická jednotka: pripomienka bola akceptovaná / pripomienka nebola akceptovaná a zdôvodnenie / pripomienka bola čiastočne akceptovaná a zdôvodnenie.